

Natura 2000-handleplan 2022-2027

STORE ØRESØ, SORTESØ OG IGLESØ

Natura 2000-område nr. N122 - Habitatområde H106

Indhold

1. Resumé	3
2. Baggrund	3
2.1 Den lovgivningsmæssige ramme	3
2.2 Miljøvurdering af handleplanen	4
3. Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan	4
3.1 Vurdering af gennemførelse af seneste handleplan	5
4. Behov for indsatser	6
5. Indsatser fordelt på aktør	7
6. Prioritering af den forventede indsats	7
7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse	7
Bilag 1: Kortbilag	9

Udgiver: Miljøstyrelsen og Faaborg-Midtfyn Kommune

Udgivelsesår: 2024

Forsidefoto: Sortesø - hængesæk med bl.a. kærmysse, Jonas Hansen

Baggrundskort: © Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur

Må citeres med kildeangivelse.

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

1. Resumé

Denne handleplan for N122 Store Øresø, Sortesø og Iglesø er gældende for 2022-2027 (3. planperiode) og er en udmøntning af den statslige Natura 2000-plan for habitatområde H106.

Hovedformålet med indsatserne i planperioden 2022-27 er jf. Natura 2000-planen:

- Fokus på mere naturlige processer og naturens robusthed
- Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder
- Bekæmpe invasive arter

Handleplanen for N122 Store Øresø, Sortesø og Iglesø beskriver den indsats, der skal igangsættes i Natura 2000-området inden udgangen af 2027 for at forekomsten af naturtyper bliver stabile eller kommer i fremgang - dog udgangen af 2033 for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer.

Indsatsen i 3. planperiode er rettet mod at sikre optimal hydrologi samt en større anvendelse af støtteordninger til skovtypebevarende tiltag som f.eks. træer til naturligt henfald, naturnær skovdrift, rydning af uønsket opvækst, problemarter og invasive arter samt skovgræsning og foryngelse m.m. der understøtter en større biodiversitet.

Indsatsen udføres alene på private arealer i området, og Faaborg-Midtfyn Kommune prioriterer at fortsætte samarbejdet med de lokale lodsejere, organisationer og foreninger mv.

2. Baggrund

Miljøstyrelsen har udarbejdet Natura 2000-planer for 257 Natura 2000-områder, som indgår i den danske del af det europæiske Natura 2000-netværk. Planerne beskriver målene for det enkelte Natura 2000-område og fastlægger de indsatser, der skal igangsættes inden for planperioden 2022-27. Natura 2000-planerne kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk.

Ud fra Natura 2000-planerne er der udarbejdet Natura 2000-handleplaner. Handleplanerne skal medvirke til at gennemføre Natura 2000-planerne for de enkelte områder.

Denne handleplan er udarbejdet af Faaborg-Midtfyn Kommune på grundlag af Natura 2000-plan nr. N122 for Store Øresø, Storesø og Iglesø. Faaborg-Midtfyn Kommune er ansvarlig for, at indsatserne i handleplanen igangsættes inden udgangen af 2027. Planlægningen for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer varetages af Miljøstyrelsen og gennemføres hvert 12. år. Miljøstyrelsen er ansvarlig for, at indsatserne på de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer gennemføres inden udgangen af år 2033.

Kommunernes handleplan og Miljøstyrelsens skovhandleplan sammenskrives og udmøntes i denne samlede Natura 2000-handleplan.

2.1 Den lovgivningsmæssige ramme

Den lovgivningsmæssige baggrund for handleplanerne findes i:

- miljømålsloven (lovbekendtgørelse nr. 119 af 26. januar 2017 med senere ændringer)
- naturbeskyttelsesloven (lovbekendtgørelsen nr. 1392 af 2. oktober 2022)
- bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (bekendtgørelse nr. 944 af 27. juni 2016)
- bekendtgørelse af lov om skove (lovbekendtgørelse nr. 690 af 26. maj 2023)
- bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning (bekendtgørelse nr. 946 af 27. juni 2016)

Kommunerne er ansvarlige for at gennemføre Natura 2000-planen på de privatejede arealer.

Offentlige lodsejere er ansvarlige for at gennemføre Natura 2000-planen på deres arealer.

Miljøstyrelsen er ansvarlig for at gennemføre Natura 2000-planen på de privatejede, skovbevoksede, fredskovpligtige arealer.

Handleplanen skal ifølge lovgivningen indeholde nedenstående:

- En prioritering af den forventede forvaltningsindsats i planperioden på baggrund af en opgørelse af behovet for konkrete forvaltningstiltag – se afsnit 4 og 6.
- De forventede initiativer der tages, for at gennemføre Natura 2000-handleplanen, herunder en plan for interessentinddragelse – se afsnit 7
- En oversigt over fordelingen af indsatsen mellem kommunerne, Miljøstyrelsen og offentlige lodsejere – se afsnit 5
- En redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode (dog 12 års periode for de skovbevoksede, fredskovpligtige arealer), der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-handleplanen er gennemført for den forudgående periode – se afsnit 3.

Handleplanen skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

Handleplanen skal i samspil med vandplanlægningen realisere Natura 2000-planen for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, som er direkte afhængige af et vandøkosystem. Natura 2000-planens mål om forbedret vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen og skal ikke indgå i Natura 2000-handleplanerne.

2.2 Miljøvurdering af handleplanen

Natura 2000-handleplaner er en type af planer, som kan være omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023) – herefter refereret til som miljøvurderingsloven.

Handleplanen er omfattet af miljøvurderingslovens § 8, stk. 2 og er derfor blevet screenet i forhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer. Det er muligt at finde screeningsafgørelsen på Faaborg-Midtfyn Kommunes hjemmeside.

Miljøstyrelsen har foretaget en strategisk miljøvurdering (SMV) af alle Natura 2000-planer. Disse miljøvurderinger findes på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Natura 2000-handleplanens indhold, adskiller sig ikke fra de oplysninger, som allerede fremgår af statens Natura 2000-planer. Da Natura 2000-handleplanen ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser eller yderligere vil kunne have en væsentlig indvirkning på miljøet, er planen blevet screenet til ikke at udløse yderligere miljøvurdering i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer.

3. Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan

Handleplanen for 2. planperiode har været gældende siden udgangen af 2017, og Faaborg-Midtfyn Kommune har arbejdet for at gennemføre de beskrevne indsatser.

For de skovbevoksede, fredskovpligtige arealer har Miljøstyrelsen arbejdet for at gennemføre indsatserne, der blev beskrevet i 1. generation af Natura 2000-planen fra 2010-2015 og videreført i 2. planperiode 2016-2021.

Det er muligt at få et samlet overblik over tilskudskompenserede indsatser i Natura 2000-områderne i "Sammenfatning af Natura 2000-planerne 2022-2027" på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Nedenstående tabeller viser en oversigt over de realiserede, påbegyndte og planlagte projekter inden for Natura 2000-området.

Tabel 1: Følgende indsatser er finansieret via kommunernes egne midler eller DUT-midler.

	Indsats	Kommunalt ejet	Privatejet arealer
Faaborg-Midtfyn Kommune	Hævning af vandstanden på Hængesæk 7140	0 ha	0,8 ha
	Hævning af vandstanden på Våd hede 4010	0 ha	1,1 ha
	Genrydning af uønsket vedopvækst på Hængesæk 7140	0 ha	0,3 ha

Tabel 2: Følgende indsatser er finansieret gennem landdistriktsmidler eller anden finansiering og gælder arealer, der ikke er skovbevoksede, fredskovspligtige arealer.

	Indsats	Kommunalt ejet	Privatejet
Faaborg-Midtfyn Kommune	Ingen indsats		

Skovbevoksede, fredskovspligtige arealer følger en 12 års-cyklus, og 1. planperiode for disse løber således fra 2010 til 2021. Tabel 3 nedenfor viser status for de gennemførte eller igangværende indsatser i perioden 2010-2021 beliggende i kortlagt habitatskov inden for Natura 2000-området. Indsatserne er opgjort på indsatstype. Der kan være gennemført flere indsatser på det samme areal, hvorved samme areal kan fremgå flere gange (eksempelvis skovnaturtypebevarende drift og pleje forud for urørt skov, eller forbedring af hydrologi på samme areal, hvor der også er udført skovnaturtypebevarende drift og pleje). Indsatsplanerne for arealerne blev først udgivet i skovhandleplanerne i 2012.

Tabel 3 er baseret på tinglyste indsatser såsom urørt skov, på data fra tilskudsordningerne (beror på tilsagnsdata, hvorfor arealet for indsats kan være overestimeret i forhold til den endelige indsats, idet der altid vil være en vis del af de givne tilsagn, der ikke udnyttes). Der kan være usikkerheder i de indhentede data fra tilskudsordningerne fra 2010-15. Miljøstyrelsen har endvidere indhentet data for gennemførte indsatser i habitatnaturtyper på skovbevoksede fredskovsarealer fra offentlige myndigheder, og anvendt data i det omfang, Miljøstyrelsen har modtaget disse.

Tabel 3: Gennemførte indsatser på skovbevoksede, fredskovspligtige arealer. Tallene dækker over perioden 2010-2021.

Indsats	Tilskudsfinansiering på private arealer ¹	Offentlige arealer ²	Total
Forbedring af hydrologi*	0 ha	0 ha	0 ha
Indsatser m.h.p. lysåben natur**	0 ha	0 ha	0 ha
Skovnaturtypebevarende drift og pleje***	7 ha	0 ha	7 ha
Urørt skov	0 ha	0 ha	0 ha

¹ Indsatser på private arealer dækker over indsatser, som er tilskudsfinansierede.

² Indsatser på offentlige arealer dækker hovedsageligt over indsatser gennemført via lodsejeres egne midler men kan også være dækket af tilskudsordninger.

* *Forbedring af hydrologi* dækker over lukning af dræn og grøfter samt ophør med vedligeholdelse af afvanding

** *Indsatser for lysåben natur* dækker over græsning, hegning og rydning med henblik på lysåben natur.

*** *Skovnaturtypebevarende drift og pleje* dækker over flere indsatser, heriblandt sikring af naturtyper, træer til naturligt henfald, naturnær skovdrift, rydning af uønsket opvækst, problemarter og invasive arter samt skovgræsning og foryngelse.

3.1 Vurdering af gennemførelse af seneste handleplan

Faaborg-Midtfyn Kommune vurderer at indsatsen i de tidligere handleplaner er gennemført.

Det har dog vist sig at det tidligere forsøg på hævning af vandstanden i Iglesø Mose i 1. planperiode ikke har resulteret i en egentlig hævning af vandstanden. Der er derfor iværksat et nyt forsøg på at hæve vandstanden i mosen i 2. planperiode.

Der er ikke iværksat Life-projekter på fredskovsarealer inden for Natura 2000-området.

Ud over de ovennævnte indsatser har myndighederne søgt at gennemføre Natura 2000-handleplanen gennem følgende tiltag:

- Miljøstyrelsen har finansieret gratis rådgivning hos Dansk Skovforening for ejere af skovbevoksede, fredskovspligtige arealer i Natura 2000-områderne.
- Som opfølgning på skovlovens anmeldeordning for Natura 2000-områderne er der i flere Natura 2000-områder indgået aftaler med private lodsejere, der er med til at sikre naturindhold og arter på de berørte arealer (LBK. nr. 690 26. maj 2023, §17-19).
- Miljøstyrelsen har arbejdet for relevante støtteordninger for at understøtte implementeringen af Natura 2000-planerne.
- Miljøstyrelsen har udført en opsøgende indsats og har kontaktet nogle private lodsejere med større arealer af privat fredskov og informeret om muligheden for at søge tilskud til indsatser i de private fredsskove.

Effekten af indsatserne vil blive vurderet løbende i det Nationale Overvågningsprogram for Vandmiljø og Natur (NOVANA), som overvåger vandmiljøets og naturens tilstand.

4. Behov for indsatser

Natura 2000-planen for N122 Store Øresø, Sortesø og Iglesø, beskriver de konkrete mål for indsatsen. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne er afstemt, så den økonomiske ramme og den krævede indsats i planerne passer sammen. Til gennemførelse af planerne stiller staten en række virkemidler til rådighed, ligesom det forudsættes, at kommunerne bidrager økonomisk via de midler, som kommunerne er blevet økonomisk kompenseret for af staten (DUT-midlerne).

På baggrund af Natura 2000-planen har Faaborg-Midtfyn kommune og Miljøstyrelsen vurderet, at der er behov for nedenstående konkrete forvaltningstiltag. Faaborg-Midtfyn Kommune og Miljøstyrelsen vil forsøge at indgå frivillige aftaler med lodsejere om naturplejen. Hvor dette ikke er muligt, skal der påbydes en bestemt drift, hvis det er nødvendigt for at indfri målene i Natura 2000-planen.

Offentlige lodsejere skal selv organisere gennemførelse af indsatser på egne arealer.

Tabel 4: Behov for indsatser for naturtyperne

Forventede indsatser		Skøn over behov:		
		Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Lysåbne naturtyper	Genrydning af uønsket vedopvækst i hængesæk (7140)	0,3 ha	Op til 0,6 ha	Op til 0,9 ha
	Hævning af vandstanden i hængesæk (7140)	0,8 ha	Op til 0,6 ha	Op til 1,4 ha
	Hævning af vandstanden i våd hede (4010)	1,1 ha	-	Op til 1,1 ha
Skovnaturtyper uden fredskovspligt	Skovnaturtypebevarende drift og pleje	-	Op til 2 ha	Op til 2 ha
Skovnaturtyper med fredskovspligt*	Skovnaturtypebevarende drift og pleje	-	-	Op til 8ha
	Urørt skov**	0 ha	-	Op til 8ha
	Rydning af invasive arter	-	-	0 ha

* Indsatser planlagt for skovnaturtyper med fredskovspligt vises udelukkende som et samlet behov for indsatser med undtagelse af urørt skov, hvor igangværende indsatser også vises. Skovnaturtypebevarende drift og pleje dækker over flere indsatser. Da der kan være overlap mellem indsatstyper, og da der efter afslutning af én type indsats kan være behov for at gentage indsatstypen, er behovet for indsatser vurderet samlet.

** Igangværende indsats for urørt skov omfatter al tinglyst urørt skov til og med 2021. Tinglyst urørt skov anses i denne sammenhæng som en varig igangværende indsats.

5. Indsatser fordelt på aktør

Faaborg-Midtfyn Kommune er ansvarlig for at gennemføre handleplanen på de privatejede arealer.

Miljøstyrelsen er ansvarlig for at gennemføre handleplanen på de privatejede, skovbevoksede, fredskovpligtige arealer. Det gælder dog, at Faaborg-Midtfyn Kommune er ansvarlige for de lysåbne arealer i fredskov, der er beskyttet efter §3 i naturbeskyttelsesloven.

Myndighederne er ansvarlige, jfr. ovenstående fordeling, for gennemførelse af handleplanen undtagen for offentlige arealer, hvor lodsejer selv er ansvarlige for at gennemføre handleplanen. De fleste indsatser er geografisk bestemt, hvorved den nævnte myndigheds- og arealdeling er gældende. Det er muligt at finde relevante Natura 2000-geodata i MiljøGIS¹. Endvidere kan overvågningsdata fra NOVANA-programmet tilgås via Danmarks Miljøportal² og i Natura 2000-basisanalyserne. Hver myndighed eller lodsejer er ligeledes ansvarlige for de arter på udpegningsgrundlaget, som ikke er geografisk fordelt på baggrund af overvågningsdata, inden for deres respektive myndighedsområde eller egne arealer.

6. Prioritering af den forventede indsats

Natura 2000-planerne 2022-2027 har især fokus på en naturforvaltning, hvor man gør brug af naturens egne dynamikker. Samtidig fastholdes en række indsatser, der er kendt fra de gældende planer.

Overordnet fokus med indsatserne i 3. planperiode (2022-2027) er:

- Fokus på mere naturlige processer og naturens robusthed
- Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder
- Bekæmpe invasive arter

Prioriteringen af de nødvendige indsatser i planperioden er sket på baggrund af opgørelsen af behovet for konkrete indsatser (se afsnit 4).

Faaborg-Midtfyn Kommune vil prioritere:

- Forbedring af hydrologien i moserne (Hængesæk 7140)
- Arbejdet med at forbedre hydrologien vil understøtte de naturlige processer i hængesækken og den våde hede og dermed gøre hængesækken mere robust.
- Der arbejdes med Skovnaturtypebevarende drift og pleje
- Det fortsatte arbejde med genrydning vil sikre og forbedre naturtilstanden i hængesækken.

Miljøstyrelsen vil for de skovbevoksede, fredskovpligtige arealer kontakte private ejere af fredskovsarealer større end 20 ha med henblik på at informere om muligheden for en mere skovnaturtypebevarende drift, tiltag for arter og muligheden for at udlægge til urørt skov.

Miljøstyrelsen vil fortsat prioritere at indgå i relevante Life-projekter nye som gamle.

7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

Her nedenfor, i tabel 8, ses Faaborg-Midtfyn Kommunes og Miljøstyrelsens plan for interessentinddragelse i forbindelse med indfrielsen af Natura 2000-handleplanen.

Tabel 8. Forventet plan for interessentinddragelse

Interessent	Initiativ	Tidsplan	Myndighed
Det Grønne Råd	Årlig orientering af Det Grønne Råd og samtidig Teknik- og Miljø	Hele planperioden	Faaborg-Midtfyn kommune

¹ Link til Miljøgis (<https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=natura2000planer3-2022>)

² Link til Miljøportalen (<https://www.miljoportal.dk/>)

	Udvalget om status for handleplanens indfrielse.		
Private lodsejere	Fastholde løbende dialog med ejere og forpagtere for at sikre optimal pleje af arealerne samt undersøge muligheden for gennemførelse af projekter.	Hele planperioden	Faaborg-Midtfyn kommune
Foreninger med særinteresse i området	Tilbyde dialogmøder	Hele planperioden	Faaborg-Midtfyn kommune
Møder med Grønt Fremdriftsforum	Miljøstyrelsen afholder møder med Grønt Fremdriftsforum og vil sætte emnet på dagsordenen, når det er relevant eller efterspørges.	I løbet af planperioden	Miljøstyrelsen
Private skovejere	Miljøstyrelsen understøtter en vejledningstjeneste ¹ til de private skovejere, hvor de kan søge gratis råd og vejledning omkring skovhabitatnatur. Miljøstyrelsen kontakter skovejere med mere end 20 ha skovhabitatarealer og orienterer om muligheder for tilskud.	I løbet af planperioden	Miljøstyrelsen

¹ Dette varetages for nuværende af Dansk Skovforening.

I forbindelse med gennemførelse af projekter vil Faaborg-Midtfyn Kommune i hvert enkelt tilfælde sørge for, at relevante interessenter bliver inddraget gennem en transparent og involverende proces. Metoden vil afhænge af projekttype, projektets størrelse og antal lodsejere.

Bilag 1: Kortbilag

Herunder er indsat relevante kortbilag med afgrænsning af Natura 2000-område og kortlagte naturtyper.

